

Громадська приймальня

На узагальнені запитання читачів журналу відповідає
начальник УкрНДІЦЗ ДСНС України,
генерал-майор служби цивільного захисту
Віталій КРОПІВНИЦЬКИЙ

Чи стандартизовано сферу щодо технічного обслуговування вогнегасників та чи ліцензують цей вид господарської діяльності?

Вимоги до технічного обслуговування вогнегасників встановлено ДСТУ 4297:2004 Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги та ДСТУ 2055-92 Система технічного обслуговування та ремонту вогнегасників. Терміни та визначення.

На сьогодні Міністерство юстиції України наказом від 24.03.2015 № 420/5 скасувало рішення про державну реєстрацію наказу Міністерства надзвичайних ситуацій України від 29 вересня 2011 року № 1037 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2011 року за № 1227/19965 та 09 квітня 2015 року вилученого з Державного реєстру нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади.

Разом із тим у розробленому на виконання нової редакції Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання ліцензування господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення» передбачено ліцензування цього виду господарської діяльності.

Що включає в себе контроль якості виконання робіт із вогнезахисту?

Вогнезахисне оброблення будівельних конструкцій виконують на підставі проектів проведення робіт із вогнезахисного оброблення (далі - ППР), згідно з

вимогами НАПБ Б.01.012, та Регламентів робіт із вогнезахисту на конкретні види вогнезахисних засобів (далі - Регламент).

Якість виконання робіт із вогнезахисту будівельних конструкцій контролюють під час як їхнього проведення, так і приймання, відповідно до вимог ДСТУ-Н-П Б В.1.1.-29:2010, НАПБ Б.01.012 та Регламенту робіт з вогнезахисту на конкретний вид вогнезахисного засобу.

Відповідно до НАПБ Б.01.012, контролювати якість робіт з вогнезахисного оброблення під час їх проведення мають право представники замовника робіт, державного пожежного нагляду, розробника ППР та виробника (представника виробника) вогнезахисного засобу, що застосовується. Для приймання робіт з вогнезахисного оброблення замовник створює робочу комісію з представників замовника, виконавця робіт і державного пожежного нагляду. До перевірок також можна залучати фахівців інших організацій (за згодою їхніх керівників).

Контроль якості виконання робіт з вогнезахисного оброблення передбачає:

1) перевірку наявності відповідної документації:

- ППР та експертного висновку;
- регламенту робіт з вогнезахисту;
- актів огляду прихованих робіт, визначення точки роси та вологості деревини (за потреби);
- ліцензії на виконання робіт з вогнезахисного оброблення;
- копії сертифіката відповідності на застосований вогнезахисний засіб із відмітками постачальника та замовника робіт про використання вогнезахисного засобу;

2) перевірку готовності об'єкта до здавання (дотримання терміну висихання вогнезахисного засобу);

3) перевірку відповідності виконання і виконаних робіт вимогам ППР, регламенту та якості цих робіт (заміри товщини вогнезахисного покриття або глибини просочення та ін.).

За рішенням представника замовника робіт або державного пожежного нагляду можуть бути проведені лабораторні випробування вогнезахисту за встановленими методами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ-Н-П Б В.1.1.-29:2010 Захист від пожежі. Вогнезахисне оброблення будівельних конструкцій. Загальні вимоги та методи контролювання.
2. НАПБ Б.01.012-2007 Правила з вогнезахисту. Наказ МНС України від 02.07.07 № 460.

Чи слід обладнувати автоматичними системами протипожежного захисту відкриті трансформаторні підстанції?

Відповідно до Додатку 6 Правил пожежної безпеки в компаніях, на підприємствах та в організаціях енергетичної галузі України, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 26.07.2005р. № 343, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 19. 10. 2005 р. за № 1230/11510, автоматичне пожежогасіння передбачено для:

- трансформаторів і реакторів напругою 500 кВ і вище незалежно від потужності;
- трансформаторів напругою 220-330 кВ з одиничною потужністю 200 МВА і більше;
- трансформаторів напругою 110 кВ і вище з одиничною потужністю 63 МВА і більше, встановлених біля будівлі гідроелектростанції.

Тенденції на ринку автономних систем пожежогасіння

Однією з проблем сучасності, які склалися на ринку пожежної безпеки, є зменшення «ціни питання» протипожежного захисту електротехнічних пристроїв, які, попри відносно малі розміри, несуть на собі важливе навантаження в певних технологічних циклах і процесах. Природно, за умови цілковитого збереження рівня пожежної безпеки об'єктів загалом.

Даний матеріал надруковано в якості дискусійного, отож редакція запрошує всі зацікавлені сторони висловити свою думку з приводу порушених питань.

Світові та європейські тенденції розвитку цієї галузі вказують на зростання зацікавлення в застосуванні саме автономних систем пожежогасіння.

Такі системи забезпечують захист безпосередньо пожежонебезпечного обладнання, що дає змогу гасити пожежу вже в початковій стадії. Це значно зменшує збитки, завдані пожежею. Завдяки меншій вартості автономних систем власник об'єкта може скоротити витрати на його протипожежний захист. Тим паче, що за статистичними показниками, основна кількість загорянь починається від короткого замикання. Тому автономні системи мають повне право зайняти своє місце на ринку пожежної безпеки і, впевнений, знайдуть споживача.

Але в нашій країні багато фахівців мають особисту думку з приводу шляхів запровадження нових світових тенденцій. І в цьому масиві думок зібралось все: і полеміка із зазвичай несуттєвих питань, і «роздуми» стосовно майбутньої нормативної бази.

Водночас раптово з'являються учасники, які, не обтяжуючи себе розробленням навіть належного мінімуму нормативних документів, дуже легко починають вико-

схемую.

Частенько «просування свого продукту» розпочинають не з відповідності вимогам пожежної безпеки, а з комерційної складової, спрощуючи вимоги та підхід щодо впровадження того чи того продукту.

Зокрема, не гребують і прямими «запозиченнями» (за змістом та формою) інформації технічного й рекламного змісту із сайтів інших виробників-конкурентів, не вказуючи першоджерела, або розміщують застарілу інформацію виробників, наприклад, пропонують перелік продукції, вже кілька років тому знятої з виробництва.

Вважаю, що будь-який виріб не може повноцінно існувати без правил його виробництва, контролю якості та подальшого застосування. З боку державних структур перші кроки для створення підґрунтя вже зроблено: використання автономних систем пожежогасіння передбачено пунктом 1.16 (розділ IV) «Правил пожежної безпеки в Україні» та ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту». Проте щодо компаній, які реалізують подібну продукцію, залишається багато запитань...

Хочеться нагадати, що застосування систем пожежогасіння, в тому числі автономних, відбувається лише на підставі проектної документації, розробленої в установленому порядку.

Споживач повинен мати вибір та конкурентні пропозиції від різних постачальників щодо забезпечення своїх об'єктів, у тому числі й автономними системами пожежогасіння.

На жаль, деякі постачальники, а з ними й виробники (до слова, в Україні вже існує широкий спектр систем газового, порошкового та аерозольного пожежогасіння, які можна буде застосовувати під час проектування автономних систем), пропонують продукцію, що не пройшла належних випробувань, не має сертифікатів відповідності та застосовується без нормативної і проектної документації, встановленої вимогами чинного законодавства.

Мало того, використання деяких пристроїв під час монтування автономних систем у зазначеній галузі є не тільки технічно неможливе, а й небезпечне як для людей, так і обладнання. Тобто іноді освоюють ринок технологій пожежогасіння не зовсім цивілізованим шляхом, а так званої недобросовісної конкуренції. Але це одна сторона медалі, друга – безпека та гарантії, які, власне, і повинні бути пріоритетом. У мене ви-

никає запитання, призначене, передусім, до кінцевих споживачів. Якщо запропонована продукція лише зовні схожа на товар тих компаній, які офіційно присутні на території держави, то яким чином на, можливо, ввезену контрафактом або й зовсім сумнівного походження і якості продукцію поширюються гарантійні зобов'язання офіційних постачальників?

Від себе можу запевнити, що наша компанія – ТОВ «СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПОЖЕЖОГАСІННЯ» – як офіційний дилер із впровадження на території України вогнегасних пристроїв із термоактивованою мікрокапсульованою газовою вогнегасною речовиною (ТМВР) типу «Піросторкер АСТ» та «Пірокорд», навпаки, має зовсім інший підхід щодо реалізації заходів впровадження технологій пожежогасіння.

Спеціалісти нашої компанії разом із відомими в цій галузі фахівцями профільних технічних комітетів протягом останніх років працюють над розробленням нормативних документів щодо застосування автономних систем пожежогасіння з ТМВР, бо технологія мікрокапсульовання новітня і, як усе нове, для впровадження її потрібні значні зусилля, пов'язані як із вивченням якісних показників, так і визначенням характеристик засобів та галузі застосування їх. Звісно ж, у цьому ми спиралися на підтримку й закордонних фахівців.

Водночас завдяки співпраці зі спеціалістами Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту було проведено велику кількість лабораторних та полігонних випробувань, результатом яких стали сертифікати відповідності й санітарно-епідеміологічні висновки.

Щодо правил застосування автономних систем пожежогасіння на основі зазначених вогнегасних пристроїв, то спільно зі спеціалістами Українського союзу пожежної та техногенної безпеки (УСПТБ) і ТК 315 «Системи техногенної і пожежної безпеки будівель і споруд» вже розроблено методику розрахунків, що базується на європейських та міжнародних методах, стандартах і програмах, яку вже визнано науковими інститутами кількох країн, у тому числі європейських.

Крім того, наша продукція в 2015-2016 роках пройшла сертифікаційні випробування на відповідність європейським стандартам PN-EN ISO/IEC 17067:2014-01, на підставі яких отримала сертифікати.

Все більше країн уже застосовують ці системи в різних сферах: від розподільчих коробок до захисту промислового обладнання. Мало того, вже в чотирьох країнах світу розпочато часткове або повноциклове виробництво їх. І цей процес триває.

Не знаю, як у наших колег, а у нас уже є позитивна статистика стосовно їх спрацювання та гасіння пожеж, у тому числі в дитячих садках та на виробничих об'єктах.

Необхідно зазначити, що вогнегасна речовина, що використовується в наших пристроях, є безпечною для людини та дозволена в Україні й світі.

Цього року ТОВ «СТП» теж планує розпочати вітчизняне виробництво цієї продукції, що дасть змогу зменшити її вартість для користувача та створити додаткові робочі місця.

Сьогодні за участю ТОВ «СТП» уже завершують розробку проекту національного стандарту України «Системи газового пожежогасіння. Автономні системи пожежогасіння на основі вогнегасних пристроїв з термоактивованою мікрокапсульованою газовою вогнегасною речовиною. Проектування, монтування та експлуатування».

На перехідний період (до впровадження наведеного національного стандарту України) проектування цих автономних систем як у складі проектної документації загалом на об'єкт будівництва, так і шляхом розроблення окремого проекту виконують згідно з СОУ-Н 43.9-38148386-001:2014, який також встановлює вимоги до монтування та експлуатування їх. Одночасно розроблено і СОУ Д.2.2-38148386-001:2014 щодо встановлення кошторисних норм на улаштування автономних систем пожежогасіння в електричних приладах.

В проєкті ДСТУ, вихід якого має відбутися вже у цьому році, для зменшення фінансового навантаження на кінцевого споживача, передбачається впровадити використання типових проєктів або визначати придатність готових виробів згідно з оцінкою критеріїв їх відповідності щодо конкретного об'єкту захисту (у тому числі – електрощитів). Типові проєкти, після їх розроблення у встановленому порядку, ТОВ «СТП» розмістить на своєму сайті для загального безплатного користування.

Тобто ми стараємося максимально полегшити умови використання автономних систем с ТМВР для кінцевого споживача. А останнє слово має бути за ним.

Я, звісно, підтримую наявність контролю за виконанням деяких пунктів нормативних документів з боку державних органів нагляду, а коли це стосується стратегічних державних об'єктів, вважаю його навіть украй потрібним. Водночас хочеться наголосити, що про забезпечення відповідного рівня пожежної безпеки конкретного об'єкта має, передусім, дбати його власник.

Важливо пам'ятати, що за незадовільне ставлення до стану протипожежного захисту об'єкта відповідає саме він. До того ж незадовільне виконання «безпекових» обов'язків може призвести до необоротних наслідків у питаннях збереження як людського життя, так і матеріальних цінностей.

Тому хочу уберегти потенційних замовників від можливого використання продукції, що не тільки не відповідає встановленим вимогам нормативних документів, а ще й супроводжується «поясненнями» сумнівного, з точки зору авторського права, походження.

Наголошую на крайній потребі (перед прийняттям рішення щодо впровадження будь-яких, у тому числі ТОВ «СТП», технічних засобів пожежогасіння) в перевірці, як мінімум, наявності в постачальника:

- документів, що підтверджують якість пропонованих засобів (сертифікати відповідності вимогам нормативних документів, впроваджених у встановленому порядку);
- персоналу, що здатен та має право розробляти проєкти протипожежного захисту певного рівня складності (документи, що підтверджують кваліфікацію фахівців, видані відповідно до вимог чинного законодавства).

Наші стратегія і тактика: насамперед, слід подбати про захист людського життя шляхом впровадження сучасних та якісних технічних засобів пожежогасіння, які здатні надійно ліквідувати пожежу. Ліквідувати її наслідки завжди дорожче.

Отож сподіваємося на подальшу співпрацю та за потреби готові надати своїх фахівців для участі в розгляді порушених питань і розробленні змін до нормативних документів різного рівня, які встановлюють вимоги щодо протипожежного захисту автономними системами пожежогасіння.

Андрій ГРИГОРЕНКО,
директор ТОВ «Сучасні технології пожежогасіння»